

Zpravodaj KDS

Vyšlo 20. srpna

Ročník I - číslo 30-31

Prohlášení Václava Bendy, předsedy Křesťansko- demokratické stra- ny, k převratu v Sovětském svazu

Spojit všechny demokratické síly

Projev Václava Bendy 21. srpna 1991 na Václavském náměstí

Křesťanskodemokratická strana v svých zprávách ze Sovětského svazu konstatuje, že se potvrdily její nejčernější obavy o negativním vývoji v této oblasti. Události nelze hodnotit jinak než jako státní převrat provedený nejkonzervativnějšími silami komunistické strany. Domníváme se, že bezprostřední zahraniční nebezpečí zatím nehrozí, avšak potenciálně představuje vývoj v Sovětském svazu zásadní nebezpečí pro celou Evropu a svět, tím větší nebezpečí pak pro Československo. Zápas o demokratický vývoj v Československu přestává být od dnešního rána jen zápasem mezi levicí a pravicí, ale stává se viditelně také závodem s časem.

KDS v této souvislosti znovu potvrzuje svou plnou solidaritu s lidem a vládami Litvy, Lotyšska a Estonska a podporuje jejich boj za obnovení nezávislosti.

"Vážení přátelé. spoluobčanky a spoluobčané. sešli jsme se zde s vírou, že reakční komunistický puč v Sovětském svazu bude poražen a že těžká a bolestná cesta Sovětského svazu k demokratické společnosti bude pokračovat. Myslím, že nestačí pouhá víra, že je třeba také projít vlastní angažmá. Proto navrhuji, aby toto shromáždění aklamací přijalo výzvu k vládě naší republiky, aby neprodleně zahájila vážné kroky k uznání nezávislosti Litvy, Lotyšska a Estonska. (potlesk) Děkuji Vám.

Je však také třeba vzít si z těchto událostí poučení - ať již

puč dopadne jakkoliv -, protože je nepochybné, že podobná nebezpečí mohou následovat i v budoucnu. Proto se domnívám, že je zapotřebí spojit všechny demokratické síly v této zemi ke společnému úsilí o co nejrychlejší vybudování pevného, suverénního demokratického státu, který by se nemusel obávat žádného zahra-

ničního nebezpečí.

Jménem křesťanských demokratů nabízím z tohoto místa ruku ke spolupráci všem silám, kterým opravdu záleží na osudech demokracie, na svobodném státě, na svobodném tržním hospodářství a na soužití našich národů ve společném státě.

Současně je třeba jasně říci, že neexistuje žádná třetí cesta. Je cesta k demokracii a svobodě a nebo návrat k totalitní moci.

Proto je zapotřebí, abychom znásobili boj proti těm silám, které si stále ještě udržují velmi vlivné pozice v politickém životě a v hospodářské sféře. Heslem dne nám budiž boj proti komunistickým mafii na závodech, na vesnicích, v úřadech i ve vedení státu. Pustili jsme se do boje, který zdaleka není dobojován a který vyhrájeme nebo prohrajeme. A jestliže ho nedokážeme vyhrát dejme tomu do roka, může se nám stát, že se budeme na tanky dívat na našich ulicích a náměstích, nikoliv v televizi. Ale to není jenom věcí politiků, to je věcí vás všech. Začněte zítra, začněte likvidovat ty síly, které představují trvalé ohrožení pro naši republiku.

Děkuji."

Švédští Moderáti útočí

Rozhovor s Hanou Boušovou o volbách ve Švédsku

Hana Boušová je u nás známa již od prvních voleb, kdy pomáhala Křesťanskodemokratické straně při kampani. Iniciovala a spoluorganizovala letos v květnu zasedání kulturní komise Evropské unie žen (EUW), které uspořádala vznikající pobočka EUW při KDS. Ve Švédsku se angažuje v konzervativní straně Umírněných (Moderata Samlingspartiet), kterou brzy čekají rozhodující volby. V této souvislosti jsme jí položili několik otázek.

Už 15. září proběhnou ve Švédsku volby. Jak si zatím stojí Moderáti?

Oblíbenost Moderátů se momentálně pohybuje okolo 30 % a vypadá to, že v koalici s KDS (Křesťanskodemokratickou stranou)

a FP (Lidovou stranou) by konečně mohli porazit socialistický blok.

Jak vůbec vypadá současné švédské politické spektrum?

Největší stranou, která má velkou tradici, je sociální demokracie. Pod vedením předsedy Ingvara Carlssona získala v minulých volbách okolo 45 % hlasů. Současná popularita strany je ovšem nižší a podle průzkumů veřejného mínění má asi 35 procent.

K levici patří ještě Komunistická strana Švédska, ve volbách 6-7 procent hlasů, nyní balancuje okolo čtyřprocentního limitu pro vstup do parlamentu. V podobné situaci se nachází i Strana zelených (Miljö). Tato strana se při minulých volbách dostala vůbec poprvé s pěti až šesti procenty do parla(dokončení na 4. straně)

Hana Boušová (vpravo) s poslankyní FS Marií Kaplanovou při zasedání EUW v Praze.

Z parlamentu

Marek Benda

Konzervativní blok

Ve čtvrtek 25. 7. se v ČNR sešla porada Koordinační skupiny Konzervativního bloku k otázce sporu premiéra Pitharta s ministrem zemědělství. Jednání bylo pouze informativní, neboť zejména představitel klubu ODS neměli stanovisko poslaneckého klubu a nebylo tedy možné přijmout žádné závěry. Na této rovině se zástupci ODA, KDS a LDS shodovali, že odvolání ministra Kubáta v tuto chvíli a tímto způsobem je pro nás nepřijatelné. Zástupci ČSL sdělili, že pravděpodobně budou požadovat také demisi pana premiéra. Skupina se pak zabývala celkovou možností a koncepcí personálních změn v české vládě a možnostmi obrany proti rozsáhlému útoku na ekonomickou reformu, který zřejmě představitelé OH chystají na podzimní měsíce. Další jednání by měla proběhnout ke konci srpna, po jednáních poslaneckých klubů. Představitelé ODS na závěr poděkovali všem ostatním stranám za rychlou podporu jejich požadavku na odstoupení A. Dubčeka z funkce předsedy FS.

rovali jsme všechny změny ve vládě i v předsednictvu ČNR směřující k posílení pravicových sil a dokonce se nám podařilo do vlády "propašovat" (na regulérního dalšího ministra jsme samozřejmě neměli nárok) dalšího zástupce naší strany ing. Dejmalu. I v některých dalších personálních záležitostech se nám díky pohotovosti a vhodným kandidátům podařilo prosadit naše lidi na důležitá místa (např. dr. Krátký, místopředseda KDS, se stal zahraničním tajemníkem ČNR). V jedné personální záležitosti jsme zcela zklamali, a to v otázce jmenování přednostů okresních úřadů, kde se nám nepodařilo z několika vhodných kandidátů prosadit ani jediného. Je to částečně chyba naší nedostatečně angažovanosti v celé věci, ale bohužel také jeden z neblahých důsledků koalice s ČSL. Místopředseda České vlády ing. Baudyš, který měl výběr kandidátů za vládu na starosti, nám dal slib na obsazení nějakého okresního úřadu naším členem, avšak nesplnil ho.

Již na podzim jsme podstatně přispěli k zásadní změně koncepce volebního zákona pro komunální volby i k některým dílčím změnám v zákoně o obcích a o okresních úřadech. Podíleli jsme se na připomínkování Listiny základních práv a svobod a tzv. "kompetenčního" zákona, kde jsme například prosadili, aby otázky problematiky církví a národností

zůstaly v kompetenci federace. Velmi pečlivě jsme se po celý rok věnovali připomínkování federálních návrhů zákonů, neboť platí, že návrhy změn, které už přijdou jako stanovisko národních rad, se našim poslancům ve FS mnohem snáze prosazují. Přes značný odpor vlády i části sněmovny se nám ve spolupráci s ministerstvem školství podařilo prosadit zákon o státní správě a samosprávě ve školství, vycházející z oborového řízení školství a umožňující ministru Vopěnkovi konečně zahájit skutečné personální změny ve školství. Také v zákoně o majetku obcí jsme po dlouhém boji prosadili uzákonění principu navrácení pozemků obcím. Pomáhali jsme vypracovat a prosadit některé novely jednacího řádu ČNR - např. uzákonění vyšetřovací komise či změnu způsobu hlasování na výborech. Zcela přirozeně se od začátku podílíme na snahách o provedení lustrace všech důležitých činitelů v ČR. To je stručně shrnutí nejdůležitějších věcí projednávaných na plénu ČNR, do kterých jsme podstatněji zasáhli. Je samozřejmé, že pečlivě sledujeme a připomínkujeme všechny návrhy zákonů, ale často se jedná o zákony koncepčně dobré, kde provádíme drobné technické změny.

Neuspěli jsme v zákonu o majetku obcí, kde naše snahy o koncepční řešení problematiky bytového fondu byly zmařeny

populistickou částí sněmovny, která bytový fond předala obcím. Také se nám nepodařilo dostatečně pozměnit návrh zákona o policii tak, aby odpovídal normám běžným v demokratických společnostech a nebyl pouze novelou starého komunistického zákona. Jako neúspěšné můžeme též hodnotit naše snahy o spravedlivý přístup k zemím Moravské a Slezské. Kromě kompetenčních sporů, kdy zásadní změny v této oblasti (změna státoprávního uspořádání) mohou být provedeny pouze v Ústavě ČSFR, je brzdou rozumnému řešení tohoto problému na jedné straně neochota části poslanců vůbec se otázkou Moravy zabývat, na druhé straně dogmatismus a nacionalismus většiny poslanců HSD-SMS i některých poslanců OF, kteří by nejraději po vzoru Slovenska na cestu k prosperitě a demokracii vykročili (lhostejno zda z Olomouce, z Ostravy či z Brna) svojí, sice tvrdě centralistickou a direktivistickou, zato moravskou cestou.

Tolik stručné hodnocení naší činnosti a nyní několik zamýšlení do budoucna.

Co v budoucnu?

Měli bychom se v ČNR v čase, který nám do voleb zbývá - a situaci velmi usnadňuje ustavení samostatného klubu a odchod od stále rozpačitých a nerozhodných lidovců - zabývat zejména několika ústředními problémy. Kromě tvorby

Uplynulý rok, ČNR a my

Vzhledem k parlamentním prázdninám se pokusím udělat určité hodnocení práce poslanců KDS v České národní radě za rok od svobodných voleb:

S ohledem na fakt, že KDS měla od voleb v ČNR 7 poslanců a celá KDU 20, byl náš vliv od počátku nepochybně mnohem vyšší, než by odpovídalo našemu procentnímu zastoupení. Do vlády byl za KDS jmenován prof. Vopěnka a hned od počátku jsme se podíleli na prosazení změn v některých klíčových zákonech. Naši poslanci jsou za svou práci ve výborech vysoko hodnoceni - ne náhodou je téměř polovina z nich funkcionáři výborů ČNR - dr. Procházka je členem předsednictva a předsedou výboru církevního a humanitárního, ing. Zahradníček je místopředsedou výboru pro životní prostředí a urbanismus a ing. Wajsar je tajemníkem výboru pro vědu, vzdělání a kulturu; navíc ing. Tollner je členem lustrační komise ČNR. Od počátku jsme se snažili spolupracovat s rodící se pravicí OF - LDS a Meziparlamentním klubem demokratické pravice OF - a to i přes značné váhání a nevyhraněný postoj lidovců. Podpo-

Mimořádné zasedání RZV - kvůli puči

Na svém mimořádném zasedání se večer 22. srpna sešel republikový zastupitelský výbor Křesťansko-demokratické strany (nejvyšší orgán KDS mezi sjezdy) rozšířený o poslance zákonodárných sborů, ministry a další politické reprezentanty. Za předsednictví Václava Bendy, předsedy KDS a poslance FS, ministrů české vlády Petra Vopěnky a Ivana Dejmalu, několika poslanců ČNR a dalších politických činitelů KDS se jednomyslně usnesl na těchto stanoviscích:

Usnesení RZV KDS č.1 adresované vládě ČSFR

Republikový zastupitelský výbor Křesťansko-demokratické strany (KDS) vyzývá ze svého zasedání,

rozšířeného o poslance, ministry a další politické reprezentanty KDS, vládu ČSFR k okamžitým vážným krokům k oficiálnímu uznání nezávislosti republik Litvy, Lotyšska a Estonska.

Přihlašujeme se tím k výzvě, kterou na podnět našeho předsedy přijalo včerejší manifestační shromáždění občanů v Praze pořádané 14 politickými stranami a seskupeními. Domníváme se, že naše republika takto nejvhodnějším způsobem potvrdí svůj aktivní zájem na vývoji v Sovětském svazu a svou podporu jeho nesporně demokratickým prvům. Takový krok by současně oslabil pochybnosti, které o záměrech federální vlády vznikly v

důsledku nečinnosti nebo příliš opatrných prohlášení některých jejích členů v prvních hodinách puče. Usnesení RZV KDS č.2

Republikový zastupitelský výbor Křesťansko-demokratické strany (KDS), rozšířený o poslance, ministry a další politické reprezentanty KDS, konstatuje, že politická krize v Sovětském svazu jasně prokázala správnost radikálních kroků, které se podařilo prosadit silám demokratické pravice v zákonodárných sborech a vládách od listopadu 1989.

Hodláme proto učinit vše, abychom učinili principy, které jsme doposud hájili, i nadále důsledně zaváděli do praxe.

RZV ukládá všem členům KDS, aby usilovali:

- 1) o zveřejnění úplného seznamu tajných spolupracovníků StB,
- 2) o očištění veřejného života od placených funkcionářů KSČ v období do listopadu 1989, stejně jako příslušníků bývalých Lidových milicí,
- 3) o spolkové uspořádání společného československého státu, zejména s jednotnou armádou a bezpečnostní politikou,
- 4) o přijetí československé ústavy do konce roku 1991,
- 5) o likvidaci moci hospodářských mafí; v zemědělství o důslednou transformaci družstev a státních statků,
- 6) o získání mezi národních bezpečnostních záruk pro Československo.

nové ústavy a pečlivé práce na všetkých zákonech by to mala byť snaha o dodržovanie princípu subsidiarity, a to nejen na úrovni federácie-republika, resp. země, ale zejména na úrovni republiky, okres-obec. Dalším podstatným problémom, ktorý vidím, je nutnosť tvorby mnohých kvalitnejších kontrolných mechanizmov smerom k vláde ČR a celému štátnemu aparátu (tento problém úzce souvisí s koncepciou kontrolného úradu, na ktorom pracuje poslanec Chutný), neboť počet obvinění v tisku proti jednotlivým ministrům a vysokým štátnim úradníkům narůstá a možnosti ověření těchto informací

DEŇ VÍŤAZSTVA NAD KOMUNIZMOM

Stanovisko k udalostiam v Sovietskom zväze v dňoch 18. až 21. 8. 1991 a výzva k demokraticky ustanoveným orgánom štátu a republiky

História pravdepodobne zaznamenaná deň 21. 8. 1991 ako deň víťazstva nad komunizmom. Definitívne sa skončila jedna chmúrna a ťažká etapa v dejinách ľudstva. Domáce vedenie Gorbačova znamená aj symbolický koniec komunizmu. Sám Gorbačov nás na svojom osude presvedčá o tom, že sa komunizmus reformovať nedá. Komunizmus patrí iba do doživotného domáceho väzenia, aby už nikdy nemohol škodiť naivným a nevinným ľuďom. Definitívne odchádza staré a prichádza nové, jedno je symbolizované Gorbačovom, druhé Jelcinom. U príležitosti tejto historickej chvíle adresujeme demokraticky ustanoveným orgánom štátu a republiky nasledujúcu výzvu:

1) Vyzývame parlament, aby konečne pristúpil k odsúdeniu komunizmu osobitným zákonom s odpovedajúcimi dosledkami, aby zodkladne riešil štátoprávnu účasť Ústavy a volebný zákon.

2) Vyzývame federálnu vládu, aby konečne prestala s predkladaním nezmyselných deformovaných návrhov zákonov, od zákona o reštitúciách, mimosúdnych rehabilitáciách, cez zákon o pode, až k dnešnému návrhu zákona o transformácii družstiev, ktoré vypracúvajú jej autonómne orgány, legislatívne odbory, a ktoré rozhodujúcim spôsobom brzdia rozvoj drobného a stredného podnikania a tým ohrozujú úspech ekonomickej reformy.

3) Vyzývame slovenskú vládu, ktorá je zodpovedná za naplnenie zákona o pode č. 229/91 Zb., aby urýchlene, zodpovedne a kvalifikovane riešila tento problém najmä zrušením svojho protiústavného uznesenia z 9. 7. o čiastočnom zrušení paragrafu 33, aby urýchlene, zodpovedne a kvalifikovane riešila problémy vlastníkov pôdy v súvislosti s

jsou téměř nulové. Přitom se zdá, že se množí nejen poňušení zákonů jednotlivými úředníky, ale i svěvolné interpretace zákonů a vůle zákonodárců výkonnou mocí. Současně musíme usilovat o odchod pozitivně lustrovaných ze všech důležitých státních funkcí a o celkovou debolševizaci státního aparátu.

A v neposlední řadě nás čeká úkol rozvíjet spolupráci na půdě Konzervativního bloku i s pravicovými stranami jednotlivě, aby případně uzavření předvolební nebo povolební koalice bylo pouze formálním potvrzením už existujícího stavu.

inštitúciami geodézie a pozemkovej knihy.

4) Vyzývame ministerstvo poľnohospodárstva Slovenskej republiky, ktoré zodpovedá za situáciu v rezorte a ide cestou najmenšieho odporu, aby neriešilo iba odbytové problémy producentov, ale riešilo predovšetkým transformáciu, rozvoj drobného a stredného stavu v poľnohospodárstve, nakoľko o neriešení týchto základných problémov vypovedá stav na príprave odpovedajúcich zákonov.

Mojmír Kovář
predseda KDS Trnava
predseda Fóra poľnohospodárov Slovenska

hovorca Koalície na podporu radikálnej ekonomickej reformy v poľnohospodárstve
V Trnave, 22. augusta 1991

PÄŤ BODOV Z NITRY

Uznesenie riadneho zasadania slovenskej časti Koalície na podporu radikálnej ekonomickej reformy v poľnohospodárstve, ktoré sa konalo dňa 24. augusta v Nitre

1. Z dôvodu zjednotenia poľnohospodárskej politiky a vybalancovania jednotného trhu potravín žiadame vytvorenie Federálneho výboru pre poľnohospodárstvo a výživu, ktorý by bol obsadený odborníkmi, ktorí sú stúpencami radikálnej ekonomickej reformy v poľnohospodárstve v paritnom zložení.

2. Koalícia vyjadruje nespokojnosť s nezmenenou filozofiou navrhovaného vládneho návrhu zákona o transformácii družstiev, ktorý nerespektuje prioritu vlastníctva. Koalícia požaduje zapracovanie zásad predložených poslancami FZ pod vedením Miroslava Tyla a v prípade ich nezpracovania podporuje vypracovanie vlastného koaličného návrhu zákona o transformácii družstiev.

3. Žiadame predsedníctvo SNR, aby z funkcie predsedu poľnohospodárskej komisie SNR odvolalo komunistického poslanca Variu,

K ZÁKONU O TRANSFORMACII DRUŽSTIEV

Trnava, 7. 8. 1991
Fórum poľnohospodárov Slovenska

Návrh zákona o transformácii družstiev tak, ako bol zpracovaný v svojej verzii z 27.7.1991 nerespektuje prioritu vlastníctva.

pretože nie je možné, aby komisia, ktorá má naprávať krivdy, bola vedená príslušníkom strany, ktorá tieto krivdy napáchala.

4. Nepovažujeme slovenský Rolnícký družstevný zväz za legitímneho zástupcu a hovorcu slovenských roľníkov, pretože posobí antireformne a vyvíja neoprávnenú politickú činnosť, ktorá není zakotvená v jeho stanovách. Majetok RDZ žiadame vrátiť členom družstiev.

5. Žiadame, aby riaditeľov pozemkových úradov menoval minister na návrh Koalície.

Jednania sa za predsedníctva Mojmir Kovařa zúčastnili zástupcovia Združenia vlastníkov pôdy, roľníkov a agropodnikateľov Slovenska, Fóra poľnohospodárov Slovenska, poľnohospodárskych sekcií Kresťanskodemokratickej strany, Občianskej strany Slovenska, Verejnosti proti násiliu a ako hostia z Českej republiky aj zástupcovia Sdružení vlastníků půdy, Sdružení čs. podnikatelů v zemědělství a jeden z troch T František Tomášek (predseda Sdružení čs. podnikatelů v zemědělství).

Nakoko návrh mal ísť 12.8. do vedenia federálneho ministerstva hospodárstva. 18.8. do finančnej rady vlády a do 31.8. do federálnej vlády, nebol v paragrafovom znení pripravený tak, ako bolo dohodnuté, aby v ňom totiž by zabudované aj základné teze, na ktorých sa dohodli zástupcovia politických klubov poslancov Federálneho zhromaždenia. Náš cieľ je prevaha súkromného vlastníctva, ať už v družstevnej či individuálnej forme podnikania, ktorého základom je vlastníctvo pôdy. Žiadame federálnu vládu o zmenu filozofie navrhovaného zákona tak, aby delenie majetku poda pracovnej účasti bolo vylúčené, aby odobratý živý a mrtvý inventár sa započítaval, a to v súčasných cenách, aby súčasný majetok bol prevedený na pôdu. Nakoko hrozivým spôsobom narastá podiel úverov z celkového majetku poľnohospodárskych družstiev a nadialej sa konzervuje dosavadná štruktúra družstiev, žiadame Federálne zhromaždenie a federálnu vládu o urýchlenú realizáciu zákona o bankrote.

Mojmír Kovář
predseda Fóra poľnohospodárov Slovenska
hovorca Koalície na podporu radikálnej ekonomickej reformy v poľnohospodárstve

Vážení přátelé, reklama u nás čeká jen na Vaši firmu.

Připravujeme dvoustránkovou přílohu Zpravodaje, ve které bychom chtěli představit soukromé podnikatele, kteří jsou buď v našich řadách a nebo nám jsou přátelsky nakloněni. Samozřejmě bychom rádi tuto přílohu zaplatili a proto místo velké přibližně 2x4 centimetry bude stát 20 Kčs. Zpravodaj vychází v celkovém nákladu 1000 kusů a dostává se i k mnoha nečlenům strany, takže by se Vám tato investice měla vyplatit. Pokud máte zájem o reklamu ve formě klasického inzerátu se jménem firmy, předmětem podnikání a s adresou a telefonem, pošlete nám tyto údaje do redakce a přiložte doklad o zaplacení 20 Kčs (ústřížek poštovní poukázky) na č.ú. 1041441-018 (num. symbol 0800) u České státní spořitelny v Praze 1, Vodičkova 9. Variabilní symbol je 3.

Pokud nebude dost inzerátů na dvě strany, zařadíme zájemce do pravidelného Zpravodaje.

Obrázek z britského parlamentu

Před nějakou dobou jsem byl v Anglii a každý den jsem si tam kupoval Daily Telegraph. A tam každý den vychází článek, který se jmenuje Commons sketch - obrázek z parlamentu. Samozřejmě, Daily Telegraph referuje o dění v parlamentě i na jiných místech, věnuje dlouhé články rozboru závažných problémů, které se v parlamentě řešily - řešily-li se tam nějaké. Ale obrázek z parlamentu vám dává bezprostřednější pohled na to, co se včera v parlamentě dělo. A můžete si podle něho udělat mnohem lepší představu, co to je parlamentní demokracie, než podle oficiálních prohlášení. Kromě toho se v poslední době často mluví o výhodách a nevýhodách většinového systému - a Británie je země, která má nejstriktnější formu většinového systému na světě. I proto může být zajímavé vidět, jak britský parlament funguje.

Rozhodl jsem se tedy jeden pěkný obrázek přeložit. Jmenuje se:

Cenou neúspěchu je přehršle lichotek

Sir David Steel (Lib. Tweedale) to včera shrnul: "Jen zřídka se stává, že ministr, který u řečnického pulitíku oznámí v podstatě neúspěch, se setká s takovou chválou." Pan Peter Brooke, Ministr pro otázky Severního Irsku, řekl sněmovně, že poslední rozhovory, řeklněme, neuspěly. Mnozí poslanci, kteří se na neúspěchu podíleli, povstali a blahopřáli mu.

"Rád bych vyjádřil uznání panu Brookovi a ostatním účastníkům," řekl jeho protějšek, pan Kevin McNamara. "Důvěru a úctu," vyslovil James Molyneaux (UUP Lagan Valley), "obdiv" pan John Hume (SDLP Foyle) a další. Dokonce i neobměkčitelný bojovník ze severního Antrim, pan Ian Paisley (DUP) se ve svých útocích relativně mírnil.

Utrpením pronásledovaný pan Brooke, jehož pleš mu musela v posledních měsících zachránit spoustu vlasů před vypadnutím, přijal tyto eulogie důstojně. Přestože ho jistě rozhořčily, vyhnul se svalování viny na ostatní a místo toho se snažil dodat důvěru budoucím rozhovorům. "Budu naslouchat šeptání v podrostu," slíbil.

Když pan předseda oznámil, že na programu je tolik věcí, že tato záležitost nemůže být projednána déle než půl hodiny, ozývaly

se z unionistického podrostu spíše motorové pily než šeptání.

Avšak na požad dne přišla oblast skutečného neklidu. Ministr zahraničí, pan Douglas Hurd, předstoupil před sněmovnu s prohlášením k tragickým událostem v Jugoslávii. S chladnou důsledností a mezistranickou podporou oslovil generalitu v

jeho jazyk nebyl tak úplně jazyk ministerstva zahraničí. Stál za svým dřívějším výrokem, že "starý systém je v pokročilém stupni rozkladu a nemůže přežít."

Pan Henry Bellingham (Kon. Norfolk SZ) navrhl, že by Jugoslávii mohl zachránit ještě starší systém. Přes posměch labouristů se zeptal: "Vyloučil jste jakoukoli budoucí

"antiroyalistický", ale jen těžko může i, am v Bermondsey zdůvodnit proč "nejbohatší žena na světě" nemusí platit daně, zatímco oni ano. Poslanci však měli podezření, že účelem tohoto zákona je spíše zdůvodnit lidem v Bermondsey proč mají zaškrtnout jméno Hughes. "Průhledný trik!" útočil pan Dennis Skinner (Lab. Bolsover).

The Daily Telegraph

Bělehradě: "Vyzývám je, aby se vystříhali vojenského dobrodružství, které je ve svých důsledcích nutně katastrofické."

Jen málokdo mohl říct něco povzbudivého. Pan Tony Marlow (Kon. Northampton S), jehož krátké poznámky občas dobře vystihují situaci, navrhl aby Slovinsko bylo připojeno k Rakousku. "Za dané úrovně násilí, není skládání Jugoslávie do původního stavu asi tak plodné, jako skládání na měkko uvařeného vajíčka, natuknutého těžkou lžičkou?" otázal se.

Pan Hurd ho podpořil, i když

úlohu koruního prince Alexandra?" Pan Hurd se tím nehodlal zabývat, mimo jiné i proto, že na jednacím pořádku byla jiná monarchie - naše vlastní.

Publicity žíznlivý pan Hughes (Lib. Bermondsey) uvedl svůj 10-minutový návrh zákona volající po rovnosti princezny a po právu berního úřadu poslat Jejimu Veličenstvu daňové přiznání. Pompézně nazvaný Zákon o konstituční reformě zněl jako něco, co by před sto lety způsobilo všeobecné volby. Ale ne včera. Pan Hughes zdůraznil, že není

Je zajímavé, že nikdo proti zákonu nevystoupil - konzervativní royalisté nechtěli zvyšovat publicitu pana Hughese. Protože 10-minutový návrh zákona má asi takovou šanci na úspěch jako pan Hughes stát se sirem Simonem, nechali ho projít na jeho dlouhé cestě do popelnice.

Toho dne si poslanci jen špatně zvyšovali svoji publicitu. Pan Browne (Kon. Winchester) měl opět svůj černý klobouk na protest proti způsobu jakým zacházelo ministerstvo obrany se třemi zraně (dokončení na 8. straně)

Švédští Moderáti útočí

(pokračování z 1. strany)
mentu. Ve středu politického spektra je strana Centrum - liberální zemědělská strana, která v důsledku špatného vedení klesá silně pod 10 procent. Po volbách se nejpravděpodobněji příkloni nalevo. Poměr sil napravo i nalevo je značně vyrovnaný a bude hodně záležet na posledním týdnu předvolební kampaně.

Jak byste charakterizovala švédskou KDS a FP?

FP je klasickou liberální stranou. Snad něco jako FDP v Německu. KDS je podobnou stranou jako další skandinávské křesťanské demokracie. Klade se důraz na to, aby představitelé strany byli aktivní věřící a vůbec konfesní stránka je tu dost silná. Tyto strany vznikly kdysi jako strany levého středu a až postupem času se posunuly do prava. Všechny skandinávské strany společně s francouzskými, italskými a někdy i vlámskými křesťanskými demokraciemi jsou tak trochu v opozici proti CDU-CSU, ÖVP i dalším středoevropským křesťansko-demokratickým stranám.

Můžete něco říci také o straně Noví demokraté?

To je velice zajímavá strana, která prudce stoupá na žebříčku popularity. Založil ji hrabě Wachtmeister společně s majitelem zábavního parku Bertem Carlssonem v podstatě z recese. Tato strana nemá vlastně žádný velký program a klade především důraz na legraci v politice, na otevřenost

Švédska světu, na politické show.

Na co se klade v současném předvolební kampani důraz?

Na ekonomiku. Ta je ve špatném stavu a Moderáti prosazují privatizaci rozsáhlého státního sektoru. Dále na školství. Systém školství je ve Švédsku silně poznamenán dlouholetou vládou socialistů. A samozřejmě aktuální je také otázka postavení žen.

Švédsko je členem EFTA, má zažádáno o členství v Evropském společenství. Která z politických sil se pro Evropu angažuje nejvíce?

Samozřejmě Moderáti. Ti s tím začali už dávno. Sociální demokracie byla proti zvláště z důvodů ekonomických. Pokud budeme chtít vstoupit do Evropských společenství, musíme totiž snížit ceny ovoce, zeleniny, změnit například politiku státního monopolu na alkohol. Alkoholní politika je kapitola sama pro sebe. Ve Švédsku neexistují normální hospody. Lidé nejsou zvyklí na normální sociální kontakt, na posezení u piva. Restaurace a potraviny vůbec jsou ve Švédsku hrozně drahé. Rok 1992 bude v Evropě rokem obrovských změn a ty se nevyhnou ani Skandinávii. Pro Švédsko nastanou velké problémy.

To pochopili i sociální demokraté a během půl roku zcela změnili svou politiku vůči Evropě. Nyní jsou pro Evropské společenství a je to velmi absurdní, když předtím byli tak dlouho proti.

Bude Švédsko vstupovat do Evropského společenství společně s ostatními skandinávskými zeměmi?

Ne, ale vyvstávají v této souvislosti nové problémy. Speciálně Norsko má například námítky ohledně rybářských zón a jak řekl švédský ministr zahraničí, při jednání s Evropským společenstvím bude Švédsko pokračovat samostatně.

I přes současný postoj sociální demokracie se dá říci, že celá levice je proti vstupu do ES. Obvyklým argumentem jsou například obavy před ztrátou postavení žen.

Na které země východního bloku se Švédsko hlavně orientuje?

Švédsko je teď v dost špatné ekonomické situaci a šetří na všech možných stranách. Když se mluví o spolupráci s Evropou, o pomoci, pochopitelně se zajímají i o Československo. Vědí co se stalo v tzv. zemích východního bloku. Zahraniční politika a pomoc se však soustřeďuje převážně na nejbližší sousedy t.j. baltické země a Polsko.

Nemůže se takto Švédsko dostat do izolace?

Podívejte se, Švédsko je ostrov. Geograficky spadá do Evropy, ale Evropa to není. Skandinávci jsou od Evropy odděleni kulturně, politicky a i jinak. Jsou poněkud uzavření, nejsou příliš spontánní. Skvělým znakem Skandinávce je spolehlivost.

Děkuji za rozhovor.
Ptal se Tomáš Svoboda

Program obnovy vesnice

1. Cíl programu

Venkovské osídlení a celý venkovský prostor mají nezastupitelný společenský, kulturní, ekologický a hospodářský význam. Program obnovy vesnice (dále jen "program") je založen na vědomí svěbytných hodnot venkova a na perspektivě jeho zdravého a komplexního vývoje v rámci trvale udržitelného rozvoje společnosti a v celkovém kontextu regionální politiky České republiky.

Cílem je podnítit a podporovat obyvatele vesnic a jejich samosprávy k tomu, aby se pokud možno vlastními silami snažili o rozvoj zdravého životního prostředí a ekologicky nezávadného hospodářství, jmenovitě o:

- 1.1 udržení, obnovu a rozvíjení místních kulturních a společenských tradic, životního stylu, pospolitosti venkovského obyvatelstva a vědomí vlastní odpovědnosti za obnovu a rozvoj obcí;
- 1.2 rozvoj hospodářství v obcích při využívání místních hmotných zdrojů a zaměstnanosti místního obyvatelstva;
- 1.3 zachování a obnovu vlastního obrazu obcí, jejich organického sepětí s krajinou, specifického rázu venkovské zástavby, jeho přirozené a jedinečné působivosti v místě a v krajině;
- 1.4 úpravu a čistou veřejných prostorů a staveb, zlepšení občanské vybavenosti a technické infrastruktury včetně technických zařízení pro ochranu životního prostředí;
- 1.5 udržení, obnovu a účelné využití přirozeného produkčního potenciálu okolní zemědělsky využívané krajiny v návaznosti na vhodnou organizaci a využití pozemků při zachování a rozvíjení jejich přírodní, obytné a estetické hodnoty.

2. Předmět programu

Do programu mohou být zahrnuty:

- 2.1 osvětové, kulturní a společenské akce přispívající k informovanosti občanů o přípravě a realizaci obnovy a k jejich ochotě podílet se na svépomocné činnosti jako např.:
  - a) výstavy o historickém vývoji a navrhovaném rozvoji obce nebo její místní části,
  - b) obnovení místní kroniky a vydávání místního zpravodaje,
  - c) zpracování a publikování seznamu místních pamětihodností, kulturních památek, chráněné přírody a významných krajinných prvků,
  - d) činnost spolků, hnutí a zájmových organizací, spojená s obnovou vesnice a krajiny
  - e) výchovná, osvětová, informační a propagační činnost, vydávání periodik a účelových publikací, zaměřených na obnovu vesnice,
  - f) vědecko-výzkumná činnost zaměřená k problematice života na venkově;
- 2.2 akce k rozvoji hospodářství obce jako např.:
  - a) ke zvýšení úrovně a rozvoji různých forem zemědělské činnosti včetně místního zpracování zemědělské produkce v souladu s přírodními podmínkami a k rozvoji doplňkových výrob a místního průmyslu,
  - b) k obnově řemesel, obchodu, služeb a podnikání, rozšíření domácího a cizineckého cestovního ruchu,
  - c) ke stabilizaci obyvatelstva, zejména zvýhodněním podmínek pro získání bytu pro mladá manželství a pracovníky potřebných profesí;
- 2.3 akce k zachování, obnově a udržování venkovské zástavby jako např.:
  - a) historické urbanistické struktury a charakteru zástavby,
  - b) objektů památkově hodnotných,
  - c) veřejných budov vytvářejících specificky místní výraz (radnice, kostel, škola, sokolovna, prodejny, hostinec),
  - d) obytných domů, rekreačních objektů, hospodářských stavení a dokladů lidového stavitelství, charakterizujících místní prostředí a tradice regionů,
  - e) objektů drobné lidové a sakrální architektury a technických památek (pily, mlýny, kovářny, řemeslné dílny),
  - f) náprava architektonických a stavebních nešvarů, odstranění cizích prvků, docílení souladu ve výrazu obce včetně výměn a úprav

stavebních prvků (omítek, nátěrů, obkladů, oken, dveří, vrat, střeš, přístavků, oplocení, předzahrádek apod.),

g) výkup neobydlených či nevyužitých budov a jejich adaptace pro nové využití a zhodnocení;

2.4 akce k úpravě veřejných prostranství, zkvalitnění občanské vybavenosti a technické infrastruktury obcí jako např.:

- a) obnova, rekonstrukce či nová výstavba pěších cest, chodníků, zpevněných ploch, úprava náměstí, návsi a veřejných prostranství s použitím tradičních přírodních materiálů včetně výsadby vhodné zeleně a architektonických a funkčních prvků urbanistického detailu,
- b) úprava a zřizování parků, travnatých ploch, dětských hřišť, odpočinkových a rekreačních zelených ploch, výsadba alejí, sadových úprav, celkové doplnění obce vhodnou zelení a propojení zeleně s krajinou,

c) obnova vodních ploch a vodotečí včetně úprav jejich přirozených břehů a objektů s nimi spojených, jako jsou mostky a propustky, nádrže pro hasební účely, dále sanace svážlivých terénů a strání a ochrana před povodněmi,

d) obnova, případně rozšíření občanské vybavenosti, zejména týkající se školství, zdravotnictví, péče o staré občany, děti a mládež, kultury, tělovýchovy, cestovního ruchu a spolkové činnosti, obchodu a služeb,

e) zlepšení dopravních poměrů u stávajících místních komunikací (úprava spádů, poloměrů zakřivení, vjezdů), zřizování odstavných stání, přechodů pro pěší, zřizování cyklistických cest,

f) úprava a dostavba energetických objektů, sítí a veřejného osvětlení, zabezpečení moderní telekomunikační a informační techniky

g) zásobování pitnou vodou, odstraňování a čištění odpadních vod, sběr, odvoz a likvidace tuhých odpadů, plynofikace;

2.5 akce k ochraně a obnově kulturní krajiny v katastrálním území obce jako např.:

- a) nová organizace pozemků k efektivnímu využívání půdního fondu v souladu s ekologickými a ekonomickými požadavky v rámci pozemkových úprav,
- b) budování lokálních územních systémů ekologické stability a zelených pásů k ochraně před vodní a větrnou erozí,
- c) ochrana místních biotopů, přírodních útvarů a výtvarů,
- d) obnova prostupnosti krajiny a jejího sepětí s obcemi budováním pěších a cyklistických cest,
- e) obnova silničních a polních stromořadí, běhových porostů u vodotečí, budování vyhlídek a odpočívák, podchycení a obnova pramenů.

3. Zpracování a realizace místního programu obnovy vesnice

K programu se může přihlásit každá obec nebo její místní část v ČR (dále jen "obec"), která má vesnický charakter. Základním dokumentem pro obnovu vesnice je místní program obnovy vesnice (dále jen "místní program"). Při jeho přípravě a realizaci se spojují zájem a iniciativa občanů, organizací, družstev a podniků, cílevědomá činnost obecní samosprávy, pomoc okresního úřadu, dalších zainteresovaných orgánů a příslušn. ch odborníků.

3.1 Přihláška k programu

K programu se může přihlásit obec, iniciativní skupina občanů nebo zemědělské družstvo či podnik u okresního úřadu. V přihlášce v předepsané formě charakterizuje obec včetně jejího katastrálního území a formuluje představu o konkrétním obsahu místního programu.

3.2 Prohlídka obce

Okresní úřad přihlášku zaregistruje a zajistí prohlídku obce. Přizve k ní zástupce obce, stavebního úřadu, zainteresovaných občanských iniciativ, organizací, družstev a podniků a příslušné odborníky (projektanty). Cílem společné prohlídky obce a vzájemných konzultací účastníků je upřesnění event. doplnění požadavků na obsah místního programu uvedeného v přihlášce, stanovení orientačních nákladů na jeho zpracování a realizaci a posouzení možností jejich krytí (viz kap. 4). Okresní úřad přitom posoudí též vhodnost a účelnost zapojení obce do programu z hlediska koncepce rozvoje osídlení a celospolečenských priorit (rozvoje pohraničí, rehabilitace postižených oblastí, památkové péče, cestovního ruchu apod.) se zřetelem na připravenost obce po stránce odborné i finanční. V kladném případě doporučí okresní úřad obci další postup a dohodne s ní podíl okresního úřadu na úhradě zpracování průzkumů a rozborů k místnímu programu (viz bod 4.2. b).

3.3 Místní pracovní skupina

Obec zajistí vytvoření místní pracovní skupiny pro obnovu vesnice z řad zástupců obecní samosprávy, vlastníků a uživatelů nemovitostí, organizací, zemědělských družstev a podniků, jichž se požadavky na obsah programu dotýkají, místních spolků a občanských iniciativ.

Místní pracovní skupina si zvolí předsedu, kterého potvrdí obecní zastupitelstvo. Místní pracovní skupina se souhlasem obecního zastupitelstva zastupuje během všech akcí obnovy vesnice zájmy obyvatel, spolupracuje s projektantem a přednáší žádosti jak směrem k orgánům obce, tak jejich prostřednictvím k okresnímu úřadu. Úkoly místní pracovní skupiny může se souhlasem obecního zastupitelstva zajišťovat spolek pro obnovu vesnice, nebo jiná obdobná dobrovolná organizace (dále jen "spolek pro obnovu vesnice").

3.4 Podklady pro zpracování místního programu

Místní program věcně navazuje na územní plán schválený obecním zastupitelstvem nebo na jiné schválené územně plánovací podklady zpracované pro území, které má být předmětem obnovy. Pokud tato dokumentace není k dispozici, musí být zpracována a schválena obecním zastupitelstvem před přijetím přihlášky k programu (viz bod 3.6). Musí prokázat jasnou koncepci rozvoje obce pro delší období zejména v oblasti využití území, infrastruktury a širších vazeb a zajistit: bezkolíslost budoucí realizace místního programu. Místní program konkretizuje a prohlubuje program rozvoje územního obvodu příslušné obce.

3.5 Průzkumy a rozbor

Obec zajistí u odborného projekčního pracoviště (dále jen "projektant") zpracování průzkumů a rozborů. Projektant přitom především využije stávající dokumentace a podklady, které doplní a upřesní. S přihlédnutím k charakteru obce a požadavkům na obsah programu průzkumy a rozbor obsahují:

a) vyhodnocení obsahu a použitelnosti schváleného územního plánu, územně plánovacích podkladů a dalších programových a koncepčních materiálů o rozvoji obce pro zpracování místního programu;

b) analýzu stávajícího stavu zejména z hledisek:

- historického vývoje obce a památkově hodnotných objektů,
- geografických, geologických a klimatologických podmínek území,
- demografických, sociologických, sociálních a etnografických,
- urbanistického, kompozičního a výtvarného řešení obce, veřejných prostorů a staveb, obrazu vesnice a jejího začlenění do krajiny

- stavebního stavu exponovaných objektů a objektů nevyužívaných a opuštěných

- vlastnictví a užívání pozemků,
- zemědělské a průmyslové výroby,
- občanské vybavenosti,
- řešení dopravy, inženýrských sítí a odpadového hospodářství,
- péče o veřejná prostranství a zeleň,
- stavu krajiny v katastru obce, jejího vodního režimu a vegetačního krytu,
- péče o chráněné části přírody a významné krajinné prvky;

c) doporučení k úpravě a event. rozšíření požadavků na obsah místního programu a dalšímu pokračování prací.

Průzkumy a rozbor jsou dokumentovány graficky, fotograficky, slovně a tabelárně a jsou zpracovány jednoduchou a pro občany srozumitelnou formou.

3.6 Přijetí přihlášky

S výsledky průzkumů a rozborů seznámí obec občany a projedná je s místní pracovní skupinou. Následně upraví event. doplní původní požadavky na obsah místního programu a předloží je okresnímu úřadu. Okresní úřad komplexně posoudí původní přihlášku k programu s doplňujícím upřesněním, vyplývajícím z projednání průzkumů a rozborů. V případě kladného posouzení potvrdí okresní úřad obci přijetí přihlášky, doporučí zpracování vlastního návrhu místního programu a dohodne s obcí podíl okresního úřadu na úhradě z a jeho zpracování (viz bod 4.2 b).

3.7 Návrh místního programu

Obec zajistí u projektanta zpracování návrhu místního programu, který zahrnuje:

a) řešení katastrálního území obce s vyznačením veškerých plánovaných stavebních a hospodářských aktivit obce, státních, družstevních a soukromých podniků a firem,

b) zjednodušenou (schematickou) dokumentaci úprav, obnovy, adaptací a rekonstrukcí event. navrhovaných staveb jednotlivých akcí místního programu (viz bod 2.3 a 2.4), zejména:

- objektů památkově hodnotných,
- veřejných budov a občanské vybavenosti,
- drobné lidové a sakrální architektury,
- technických památek,
- komunikací a komunikačních ploch,
- navesí, veřejných prostorů, parků, rekreačních ploch a zeleně,
- vodních ploch a vodotečí,
- energetických a telekomunikačních sítí a objektů,

- vodohospodářských objektů a objektů pro sběr a likvidaci odpadů, c) zjednodušenou (schematickou) dokumentaci úprav a obnovy kulturní krajiny v katastru obce v rozsahu požadavků na místní program (viz bod 2.5), zejména:

- nové organizace využití pozemků,
- lokálních systémů ekologické stability, ochrany místních biotopů a přírodních útvarů,

- cestní sítě zajišťující přirozené propojení obce s krajinou a sousedními obcemi včetně doprovodných prvků,

d) projektové zadání a návrh realizačního (dodavateckého) zabezpečení jednotlivých akcí, které mají být realizovány v 1. etapě (cca do 5 let),

e) seznam akcí k rozvoji hospodářství obce (viz bod 2.2),

f) seznam nejdůležitějších světových, kulturních a společenských akcí k podpoře realizace místního programu (viz bod 2.1),

g) aproximativní stanovení nákladů na jednotlivé akce, návrh způsobu financování v jednotlivých letech realizace místního programu se specifikací zdrojů, které zajistí obec, okres a které jsou požadovány z jiných zdrojů (viz kap. 4),

h) další dokumentaci, vyplývající z požadavků obce nebo místní pracovní skupiny.

Návrh místního programu je dokumentován graficky, slovně a tabelárně a je zpracován jednoduchou a pro občany srozumitelnou formou.

3.8 Schválení místního programu

Návrh místního programu projedná obec s občany, místní pracovní skupinou a okresním úřadem. Pokud jsou k návrhu místního programu vneseny podstatné připomínky, rozhodne obec o jeho úpravě a dopracování. Výsledný návrh místního programu schválí obecní zastupitelstvo a předloží jej okresnímu úřadu k projednání žádosti na finální podporu na realizaci akcí místního programu (viz kap. 4).

3.9 Finanční podpora

Okresní úřad posoudí místní program z hlediska naplnění požadavků na jeho obsah. Projedná požadavky obecního zastupitelstva na finální podporu na realizaci akcí místního programu z rozpočtu okresního úřadu a dalších orgánů, které se mohou na financování podílet (viz kap. 4). Rozhodnutí okresního shromáždění o dotacích z rozpočtu okresního úřadu a dalších orgánů o finální podpoře akcí místního programu sdělí okresní úřad obecnímu zastupitelstvu.

3.10 Investorské zajištění

Investorem jednotlivých akcí místního programu je obec nebo s jejím souhlasem spolek pro obnovu vesnice, podle charakteru akcí také vlastníci popř. uživatelé pozemků a stávajících či navrhovaných staveb zahrnutých v místním programu. Ti také zajišťují v souladu s místním programem realizační dokumentaci (projekt) a dodavatelsky nebo svépomocně realizaci.

4. Financování obnovy vesnice

Na základě tohoto programu bude obnova vesnice financována z rozpočtů obcí a vlastníky a uživatelé do programu zahrnutých nemovitostí. Na jeho financování se mohou ze svých rozpočtů podílet také okresní úřady, zainteresovaná ministerstva, účelové státní fondy.

4.1 Obce mohou k financování přípravy, zpracování a realizaci místních programů využít i doplňkových zdrojů jako např. úvěrů, půjček a návratných výpomocí, sdružených prostředků, darů, výnosů sbírek a loterií a jiných nahodilých příjmů.

4.2 Okresní úřady, zainteresovaná ministerstva a účelové státní fondy (např. fond životního prostředí, fond pro zúrodnění půd, fond pro obnovu kulturních památek, fond cestovního ruchu atp.) se mohou v souladu s rozpočtovými pravidly a statuty těchto fondů účelově podílet na financování jednotlivých akcí zpravidla do výše:

a) osvětové, kulturní a společenské akce (bod 2.1).....	100% nákladů
akce k rozvoji hospodářství (bod 2.2).....	30% nákladů
b) zpracování místních programů, a to:	
průzkumů a rozborů (bod 3.5).....	60% nákladů
návrhů místních programů (bod 3.7).....	30% nákladů
c) realizace akcí místního programu:	
obnovy objektů památkově hodnotných (bod 2.3 b,e).....	50% nákladů
ostatních akcí k zachování, obnově a udržování venkovské zástavby (bod 2.3 s výjimkou písm. b, e).....	20% nákladů
akcí k úpravě veřejných prostranství, zkvalitnění občanské vybavenosti a technické infrastruktury (bod 2.4) písm. a, c, d, e, f).....	30% nákladů
písm. b, g).....	50% nákladů

Volební zákon - většinový systém?

Václav Benda

Některé strany (ODS, zčásti ODA i OH) a také pan prezident začaly v poslední době prosazovat změnu volebního zákona ve smyslu většinových (patrně dvoukolových) voleb v jednomandátových obvodech. Nemohu zde vypočítávat všechny výhody a nevýhody většinového a poměrného systému či jejich kombinací. Rozhodně nikdo nemůže tvrdit, že by většinový systém byl spravedlivý. Např. i při účasti pouhých dvou stran může při nepříznivém rozložení voličů jedna získat 74% hlasů a druhá toliko 26%, přesto bude mít ta druhá v parlamentě absolutní většinu; při více stranách mohou být výsledky ještě mnohem absurdnější. Ve prospěch většinového systému se především uvádí, že umožňuje pohodlnější a stabilnější vládnutí s víceméně jednobarevným parlamentem. To však platí v zemích (Británie, Francie), které již tradičně většinového systému užívají a kde je již tradičně politické spektrum polarizováno mezi dvě, maximálně tři silná uskupení. Není však možné zaměřovat příčiny za následek: zavedení většinového systému do roztržitého politické scény nijak nezaručuje její sjedno-

cování, ba spíše naopak. Mohli bychom se dočkat naprosto chaotických a nahodilých výsledků, které by nás po volbách naplno vrátily do zmatků z doby rozpadu OF. Ani splnění nevyčísleného záměru propagátorů většinového systému, totiž úplného vytlačení komunistů a nacionálních extrémistů z parlamentu, není podle mého názoru vůbec zaručeno: zvláště na Moravě a na Slovensku bychom se mohli dočkat nepříjemného překvapení, že by tyto síly naopak dominovaly.

Ještě na jeden důležitý aspekt bych rád obrátil Vaši pozornost: volební zákon představuje jakási pravidla hry. Kvalita hry však nezávisí jen na kvalitě jejích pravidel, nýbrž možná v ještě větší míře na tom, jak hráči danou hru ovládají. Viděli jsme na případě komunálních voleb, jaké deformace a těžkosti působila skutečnost, že se hráči (voliči, kandidáti i politické strany) dozvídali pravidla vlastně až v průběhu hry. Definitivní znění volebního zákona nelze navrhnout a schválit, dokud nebude známo, do čeho a jak vlastně volíme, tj. dokud nebude schválena Ústava. Při složitosti navržených postupů lze schválení Ústavy v nelepším

případě očekávat do konce roku 1991. Když si pak FS pospíší, mohl by být nový volební zákon schválen v únoru a publikován v březnu 1992. Současně se však v průběhu března musí naplno rozběhnout předvolební mechanismus, má-li být dodržen zákonný termín voleb. Proto se do příštích voleb přimlouváme za co možno minimální změny volebního zákona, se kterým je naše veřejnost již prakticky seznámena. S jedinou výjimkou: systém preferencí byl v minulých parlamentních volbách (po tiché dohodě u kulatých stůlů) záměrně zaveden tak, aby uklidnil

a sil. Solidaritu považujeme za vztah vzájemný, protože opak solidarity - lhostejnost - je zdánlivě pohodlná, ve svém důsledku však společnost rozbíjí. Tento princip platí jak v obci a v národě, tak i v mezinárodním společenství.

Práce

Práce, která přetváří svět okolo nás, je praktickým vyjádřením vztahu člověka k jeho okolí. Práce, která přetváří svět okolo nás, je zdrojem hodnot, statků a bohatství. Každý člověk by měl mít možnost a měl by se podílet na celospolečenské tvorbě hodnot. Za práci by každý měl být odměněn podle výkonu. Tento princip však musí mít své hranice tam, kde může dojít ke škodám na zdraví pracujícího člověka či k poškození jeho cti nebo důstojnosti. Každý, kdo nemůže pracovat pro nemoc či zdravotní postižení, musí být materiálně zabezpečen tak, aby mohl žít důstojně. Tato pomoc je povinností společnosti a musí být garantována státem.

Zdraví, zdravotní péče

KDS považuje zdravotní péči za důležitý úkol politiky na všech úrovních. Zdraví považujeme za Boží dar a péči o ně za jedno z přikázání. Život člověka musí být chráněn po celou dobu své existence - tedy od početí přes dětství a tzv. produktivní věk až do stáří. Zdravotní péči je třeba chápat systematicky a komplexně, je nezbytné pečovat o člověka jak po stránce tělesné, tak po stránce psychiky i po stránce duše. Zdravotnictví především vyžaduje od lidí vysoké etické standardy. Na tuto oblast je nezbytné neustále působit. Důležitá je spoluúčast těch, o něž má být pečováno - pacientů, kteří jsou svobodnými lidskými bytostmi a jako takové je třeba je respektovat.

Za základní prostředek zdravotní péče považujeme jednoduchý, srozumitelný a průhledný systém zdravotní péče, v němž občan zná svá práva a ví, kam plynou prostředky, které poskytuje ve formě pojištění. Úkolem státu je

veřejnost a přitom zaručené neovlivnitelné výsledky voleb. Zavedení účinného preferenčního systému vyjádřit svou skutečnou vůli víc než cokoli jiného. Současně by vedlo k rychlému zpřehlednění celé politické scény. Vždyť hlavní překážkou vytváření volebních koalic by byly dosud spory stran o rozdělení mandátů - pokud by o tomto rozdělení rozhodovali sami voliči, bylo by rázem po starostech s nadbytkem volebních stran.

vytvoření rámce pro fungování zdravotní péče a garantování základní úrovně zabezpečení i nezbytného rozsahu státní správy. V lékařské péči považujeme za naprosto nezbytnou pluralitu ve financování i v poskytování zdravotních služeb. Za nedílnou součást zdravotní péče je nutné považovat prevenci a ochranu životního prostředí.

Úkolem zdravotní péče a zdravotnictví je posilovat zdraví zdravých, léčit nemoci nemocných, postiženým lidem umenšit jejich postižení a pomoci jim i s tímto postižením se zapojit do života a bezmocným zajistit důstojné životní podmínky. Chceme působit na to, aby se obnovila důvěra lidí ke zdravotnictví a lékařům a naši politikové je zajištění solidní zdravotní péče na základě pojištění občanů. V pluralitním systému nabídek mohou existovat i nabídky nad rámec této péče, které budou za úplatu nebo částečnou úplatu. Budeme působit k tomu, aby síť zdravotních služeb byla každému místně dostupná a racionálně vybudovaná. Budeme podporovat další rozvoj zdravotnictví.

Svoboda tvorby

Kultura je záležitostí způsobu života celé společnosti, který je dnes u nás v mnoha směrech zraněný a nemocný. Rozvoj tvorby je možný jen tehdy, když jsou plně respektovány a garantovány tvůrčí svobody jednotlivce.

Umělecká tvorba má mít své oprávněné postavení, nemůže však být neopodstatněně zvýhodňována oproti ostatním profesím. Měla by se těšit podpoře státu v odpovídající míře jeho bohatství, nikdy se mu však nesmí stát poplatná, aby neztratila možnost svého vlastního přirozeného vývoje. Nikdy jí nesmí být vnucena jiná kritéria než její vlastní.

Principy tržního hospodářství by měly platit i v kultuře, ale měly by být doprovázeny správným daňovým systémem. Jen tak lze zabezpečit prostor pro svobodnou tvorbu, v které se uplatní individualita každého umělce.

K programu KDS

Vážení přátelé,

v současné době zpracovává programová komise program Křesťanskodemokratické strany. Je třeba vymyslet jeho název tak, aby byl jasný, přitažlivý a odpovídal politice naší strany. Proto vás prosím, pokud vás takový název napadl, pošlete návrhy na adresu sekretariátu KDS k rukám programové komise.

Všechny návrhy programová komise zváží a nejlepší z nich budou publikovány ve Zpravodaji KDS. Následující krátké texty jsou návrhy odstavců programu od členů programové komise Jana Steinera. Dobře si je přečtěte a případně pošlete programové komisi vaše připomínky.

Tomáš Svoboda, ústřední tajemník KDS

Demokracie

Demokracii a její principy považujeme za bezalternativní způsob uspořádání věci veřejných. Demokracie spočívá v hledání konsensu mezi svobodnými lidmi, kteří pocítují zodpovědnost nejen za sebe samotné, ale i za svoji obec (polis) - za své bližní. Jedině v takto pojetém hledání konsensu, kdy je slyšen i hlas toho nejmenšího a nejslabšího, lze najít uspokojivé společenské řešení problémů. Jedině silná a pevně zbudovaná demokracie je zárukou proti společenské zvržení a bezpráví, jedině tak lze garantovat mír a svobodu ve společnosti. Jsme si plně vědomi, že demokracie je také hledáním kompromisu. Ten však má své jasné hranice - nikdy

nelze činit kompromisy s nepřitelem. Proto bude KDS bojovat proti všem nepřítelům demokracie. Zavazují nás k tomu tradice těch, kteří se vzepřeli totalitě ve věznicích a na popravističích komunistického režimu padesátých let.

Solidarita

Křesťanská demokracie chápe solidaritu jako praktický výraz lásky k bližnímu, kterým je kterýkoliv člověk na planetě Zemi. Proto chceme být solidární s kýmkoli - bez rozdílu postavení, národnosti, rasy, původu, náboženského vyznání atd. Kdokoli se dostane nezávině do nesnázi nebo se stane obětí bezpráví nebo zvržení, je hoděn naší solidaritou a našeho zastání v rámci našich možností

Prohlášení OVV Jižní Čechy

OVV Jižní Čechy mě na svém jednání 3. srpna 1991 pověřil formulováním postoje OVV Jižní Čechy ke stanovisku předsedy strany dr. Bendy a ústředního tajemníka p. Svobody, uveřejněnému ve "Zpravodaji KDS č. 26-27 "Jsme více než pouhý houfec".

OVV Jižní Čechy se ztotožňuje s nutností usilovat o samostatnou a jasně formulovanou profilaci strany. Souhlasíme s dr. Bendou v názoru, že jen tak může KDS prokázat svoji oprávněnost na politické scéně a přitažlivost pro voliče.

Víme, že tato cesta bude plná úskalí, práce a pochybovačů. Myslíme si ale, že KD idea za tuto námahu stojí, i když vynaložené úsilí nepřinese okamžitě adekvátní zhodnocení. Budoucnost dá jistě tomuto postupu za pravdu.

za OVV JČ
Pavel Brandejs
místopředseda

Podnět k přezkoumání zákonnosti

V pondělí 5.8.1991 podal 2.místopředseda Křesťansko-demokratické strany (KDS) ing. Pavel Tollner a ústřední tajemník KDS Tomáš Svoboda podnět k přezkoumání zákonnosti rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky o registraci Křesťanské a demokratické unie jako politického hnutí.

Zaregistrované stanovy odporují zákonu o politických stranách mimo jiné v tom, že z jejich znění není zřejmý ani způsob demokratického utváření struktury hnutí ani z nich nevyplývá, který orgán a která osoba je za hnutí oprávněna jednat.

Jedná se tedy o stanovy nede-mokratické, na jejichž podkladě nemělo být toto politické hnutí v žádném případě zaregistrováno.

Tomáš Svoboda
ústřední tajemník KDS

Václav Benda žaluje Špígl

Předseda Křesťansko-demokratické strany (KDS) a poslanec Federálního shromáždění Václav Benda podal u Obvodního soudu pro Prahu 1 prostřednictvím svého právního zástupce žalobu na Ladislava Froňka, šéfredaktora a vydavatele poledníku Špígl. Týká se živé informace poledníku, který ve svém vydání z 12. července 1991 uveřejnil palcový titulek řBenda obvinil Dienstbiera a Valesě z agentství v StBf.

Václav Benda nikdy neměl informace o tom, že Jiří Dienstbier, současný místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí, by byl spolupracovníkem, agentem, či v nějakém jiném kooperativním vztahu k StB. V samotném textu poledníku je rozpor, když nadpis s uvedeným výrokem neko-responduje s dalším obsahem článku.

Václav Benda jako žalobce navrhuje vydání tohoto rozsudku:

- Žalovaný je povinen:
- 1) uveřejnit omluvu na první straně poledníku Špígl tohoto znění: "Benda nikdy neobvinil Dienstbiera z agentství v StB", a to do 15 dnů od právní moci rozsudku;
  - 2) žalovaný je povinen zaplatit žalobci 750.000,- Kčs do tří dnů od právní moci rozsudku;
  - 3) žalovaný je povinen zaplatit náhradu nákladů řízení k rukám

právního zástupce žalobce do tří dnů od právní moci rozsudku.

Slovenští Občané v Praze

V pondělí 19.7. se setkali zástupci vedení Křesťansko-demokratické strany, Občianské strany Slovenska a Koalície za radikálnu ekonomickú reformu v poľnohospodárstve. Všichni zúčastnění se shodli, zvláště ve světle posledního vývoje v SSSR, na nutnosti spolupracovat na zachování celistvosti ČSFR a dokončení ekonomické reformy tak, aby změny, které v listopadu 1989 začaly, byly nezvratné.

Vzhledem k tomu, že postavení sil demokratické pravice na Slovensku je zvláště obtížné, rozhodl se všichni přítomní doporučit svým vedením uzavřít dohodu o spolupráci, a to jak na úrovni federace, tak i na úrovni Slovenské republiky, kde Křesťansko-demokratická strana zahájila před několika týdny svou činnost.

KONSERVATIV UNGDOM

Praha, 23. srpna 1991
Mladí dánští konzervativci, jejichž delegace přijela do Prahy na pozvání Křesťansko-demokratické mládeže (KDM), 22. srpna navštívili Českou národní radu, kde je přijal a provedl místopředseda Křesťansko-demokratické strany (KDS) a tajemník zahraničního výboru ČNR Hynek Krátký. Krátce promluvil o historii československého státu a českého sněmu a vyložil současnou politickou situaci v Československu.

Mladé konzervativce přijal a byl jejich návštěvou velmi potěšen ministr školství, mládeže a tělovýchovy Petr Vopěnka (KDS). V přátelské besedě s nimi mimo jiné řekl, že jedním z "nejhorších

prohřešků a darebáctví" ze strany komunistického režimu bylo ovládnutí a vydírání rodičů prostřednictvím jejich dětí.

Vyhráli jsme spor s ČSL!

Po několika opakovaných pokusech vymoci na Československé straně lidové přibližně 1 milion 400 tisíc Kčs, které ji již bezmála rok dluží, Křesťansko-demokratická strana zažalovala u Státní arbitráže Československou stranu lidovou. Spor, který za KDS vedl dr. Vojtěch Krejčíř a za ČSL dr. Jan Marek, byl jednoznačně rozhodnut ve prospěch naší strany a Československá strana lidová je povinna dlužnou částku (nyní po zaplacení menší částky v průběhu arbitrážního řízení činí 1 225 680 Kčs) i náklady na řízení zaplatit.

Vzhledem k tomu, že se žádná ze stran neodvolala, rozhodnutí nabylo právní moci.

Obrázek z britského parlamentu

(pokračování ze 4. strany)
nými strážci. Při projednávání otázek obchodu a průmyslu vyska-koval nahoru a dolů, žádostiv promluvit absolutně o čemkoliv, jen aby mohl zdůraznit svůj problém.

Nakonec se předseda rozhodl ho neutralizovat: "Nechám ho mluvit, když si sundá ten kloboek" zvolal. Kloboek byl v mžiku dole, ale jen do té doby, než pan Browne domluvil.

Odvažují se říci, že když pan Hughes zruší svůj návrh zákona, může ještě vymačkat nějakou publicitu z královské návštěvy Bermondsey.

Daily Telegraph, 4.7. 1991
Přeložil a úvodem doplnil M. Klíma.

OBJEDNÁVKA ZPRAVODAJE KDS

MO

adresa MO a PSČ

počet kusů

Předplatné do konce roku 26 Kčs.

Tuto objednávku pošlete do redakce a přiložte doklad o zaplacení!

Pokud má někdo z našich členů zájem o zvětšené materiály ze Zpravodaje (rozhovory s ministry, vystoupení poslanců ap.) do vývěsek KDS, napište nebo zavolejte si o ně na sekretariát.

ZPRAVODAJ KDS vydává Křesťansko-demokratická strana jako svůj informační bulletin. Šéfredaktor Ondřej Turek. Redakce: Marek a Patrik Bendovi, Vašek Dvořák, Martin Frei, Pavel Vlasák. Technická redakce: Marta Bendová, Adéla Šorfová a Petr Hoffmann. Grafická úprava Petr Hoffmann. Adresa redakce: Sekretariát KDS - Zpravodaj, Sokolská 39, 12000, Praha 2, tel./fax. 02/2351454. MČ 46843. Cena 1 Kčs. Redakce si vyhrazuje právo krátkých příspěvků delší než stránka strojopisu. Nevyžádané přilpěvky se nevracejí.